

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C235 – ECO29**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 26 mei 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de participatie van de PMV in het bedrijf Thenergo	
Interpellatie van de heer Filip Watteeuw tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de investeringen van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen in het energiebedrijf Thenergo en de actuele problemen van dit bedrijf	
Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de problemen bij het groene-energiebedrijf Thenergo	3
Met redenen omklede motie	7

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de participatie van de PMV in het bedrijf Thenergo

Interpellatie van de heer Filip Watteeuw tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de investeringen van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen in het energiebedrijf Thenergo en de actuele problemen van dit bedrijf

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de problemen bij het groene-energiebedrijf Thenergo

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Minister, vandaag moeten we het hebben over Thenergo, omdat er de laatste weken geen al te positieve berichten werden uitgestuurd over dat bedrijf. Dat is jammer, al was het maar omdat uw regering van het groenestroombeleid een van haar prioriteiten heeft gemaakt. U doet dat om een dubbele reden: eerst en vooral omdat vergroening nu eenmaal gerealiseerd moet worden in de energiesector, en aan de andere kant omdat u de ambitie hebt om meer armslag te winnen wat betreft de energieafhankelijkheid en dus minder afhankelijk te worden van de grote buitenlandse spelers op dit moment.

Er zijn een aantal interessante projecten die proberen om die ambities mee waar te maken. Jammer genoeg is een van die projecten vandaag op het slechte pad geraakt. De firma Thenergo, een ambitieuze groenestroomproducent, heeft vorige week beslist om een uitstel van betaling aan te vragen bij de handelsrechtbank, weliswaar voor een van zijn dochters, maar het signaal is duidelijk genoeg: er zijn betaalproblemen bij deze firma. Het rommelt daar ook in de raad van bestuur, en er zijn de laatste weken allerlei extra aandeelhoudersvergaderingen geweest om de crisis het hoofd te bieden. Het is allemaal van weinig tel geweest, heb ik de indruk, want het blijft slecht gaan met de betrokken firma.

Dat is jammer, want we hadden nu een echt Vlaams bedrijf, dat dan nog groene stroom produceerde ook. Dat bedrijf dreigt nu in gevaar te komen en zelfs, als het heel slecht afloopt, de boeken te moeten neerleggen. Het bedrijf heeft zijn hand misschien overspeeld. Er zijn projecten geweest in Thailand, zo lees ik in de pers, en er is een overname geweest van een gelijkaardige Duitse onderneming die ook faliekant is afgelopen, wat de aandeelhouders uiteindelijk meerdere honderden miljoenen euro's heeft gekost.

Wat echter vooral jammer is, is dat ook de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) in dit verhaal betrokken is. Dat is wel begrijpelijk: als u gelooft in de groene stroom, dan staat het u vrij om die overheidsparticipatiemaatschappij in dergelijke projecten te laten meestappen. Uw voorgangers hebben dat in april 2009 gedaan voor een bedrag van 10 miljoen euro, als ik goed ben ingelicht. Dat is niet niets. Ook die 10 miljoen euro dreigt nu in gevaar te komen, en dus is het nuttig dat wij u daar vandaag over bevragen.

Hebben u of uw mensen bij de PMV zien aankomen wat er nu aan de gang is? Ik heb begrepen dat een van de topmensen van PMV de leiding van het bedrijf Thenergo mee in handen heeft genomen. Ik neem dus aan dat u wat dat betreft toch moet zijn ingelicht. Hoe hebt u op die signalen gereageerd? Hoe denkt u nu alsnog de crisis binnen het bedrijf te bezweren? Er hangt immers veel van af. Niet alleen gezichtsverlies voor deze regering, als een van die groene projecten zou mislukken, maar ook voor een aantal klanten van het bedrijf kunnen er problemen zijn. Er zijn de kaskwekers, die in grote mate mee in dit

Thenergoverhaal zijn gestapt en die nu ook hun centen dreigen te verliezen, wat een cascade aan faillissementen in Vlaanderen op gang zou kunnen trekken.

Het is dus nuttig en nodig dat we dit verhaal blijven bewaken. Hoe denkt u hier, als overheid, mee te kunnen sturen?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, ik had mijn vraag om uitleg aanvankelijk tot minister Van den Bossche gericht, omdat ik vond dat er ook een invalshoek was vanuit het beleidsdomein Energie.

Ik ga niet herhalen wat de heer Penris al heeft verteld en zal de nadruk leggen op twee aspecten in dit verhaal. De ParticipatieMaatschappij Vlaanderen heeft in 2009 inderdaad nog voor 10 miljoen euro geïnvesteerd in het bedrijf. De problemen dateren volgens mij al van medio 2008, maar natuurlijk weerhoudt niets de Vlaamse Regering ervan om toch nog te investeren in een bedrijf waar ze in gelooft. Als je dan echter de samenstelling van de raad van bestuur van Thenergo bekijkt, zie je dat daar ook iemand van PMV in zit. Dan vraag ik me af of PMV daar niet beter over had kunnen worden ingelicht.

Een ander aspect dat ik wil belichten, is het ongenoegen vanuit de sector zelf. De betrokken bedrijven klagen in de kranten steen en been: er zijn problemen met milieuvergunningen, er is een gebrekkige opvolging van de wkk-centrales (warmtekrachtkoppeling), er zijn hogere prijzen dan aanvankelijk vooropgesteld en verwacht. De samenwerking met de bedrijven, die in het begin als een sterkte werd ervaren, is eigenlijk helemaal niet zo goed als werd voorgespiegeld. Dat maakt het verhaal nog pijnlijker.

Hoe verklaart u, als minister, dat dit aanvankelijk mooie verhaal uiteindelijk een tegenvaller blijkt te zijn geworden? De Vlaamse Regering moet, als indirecte aandeelhouder, via PMV toch signalen hebben opgevangen? Als dat zo is, heeft de Vlaamse Regering geprobeerd om daarop te reageren?

Ik weet dat u niet echt bevoegd bent voor Energie, maar u bent wel bevoegd voor het energiebedrijf, dus u hebt wel een zeker raakvlak. Wat betekent dit voor het Vlaamse beleid op het vlak van hernieuwbare energie? Wij trekken met de Vlaamse overheid voluit die kaart, en terecht. Ik kan mij echter wel voorstellen dat dit een aantal implicaties heeft.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuynne: Ik sluit me aan bij deze vraag. Het is goed dat we hier op een genuanceerde wijze over spreken. Het gaat om een bedrijf dat een aantal problemen en tegenslagen heeft gekend tijdens de afgelopen jaren. Op basis daarvan heeft het vooral een probleem inzake liquide middelen. Het is echter ook eigen aan het investeren in een jonge sector zoals die van de groene energie dat daar een aantal risico's aan verbonden is. Op zich verbaast het me dan ook niet dat bij dergelijke investeringen ook dergelijke verhalen opduiken.

Ik ben benieuwd naar de houding van de Vlaamse Regering en van PMV in de toekomst. We moeten er alles aan doen om het bedrijf recht te houden. We mogen ons dan ook niet terugtrekken uit Thenergo. Ik heb begrepen dat een onderdeel heel snel zou worden verkocht. Op die manier zou een aantal liquiditeitsproblemen worden opgelost. De vraag is dan wat de toekomstige strategie van Thenergo is en wat de visie is van PMV op die strategie.

En dan heb ik ook nog een vraag die eigenlijk veeleer gericht is aan minister Van den Bossche. Thenergo wordt ook geconfronteerd met de problematiek van de waarde van de wkk-certificaten. Hoe evolueert het beleid op dat vlak? Minister Van den Bossche heeft al een en ander aangekondigd. Als u daar een zicht op hebt, zou ik ook graag op dat vlak een stand van zaken krijgen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal me in mijn toelichting beperken tot de feiten die publiek bekend zijn. Het gaat hier immers om een beursgenoteerde vennootschap. Er mag, zelfs in het parlement, geen koersgevoelige informatie verspreid worden.

Het dossier is in de operationele handen van PMV. Ik vertrouw erop dat ook alle andere informatie, ook koersgevoelige informatie, daar op de juiste manier wordt behandeld.

De activiteiten van Thenergo zijn gebaseerd op de techniek van wkk. Hierbij wordt via een op gas draaiende verbrandingsmotor elektriciteit opgewekt die verkocht wordt. De geproduceerde warmte tracht men nuttig aan te wenden. Hieruit ontstond het joint venture businessmodel waarbij samengewerkt wordt met lokale partners die behoefte hebben aan warmte en elektriciteit. Het staat vast dat een warmtekrachtkoppeling het hoogste gecombineerde warmte/elektriciteitsrendement heeft op basis van traditionele technologie. De basis is dus in principe goed.

Thenergo had in 2008 een grote pijplijn van projecten waarvoor het financiering zocht. In mei 2008 heeft Agri Investment Fund (AIF), het investeringsvehikel van de Boerenbond, een participatie genomen van 10 miljoen euro. In juni 2008 startte Thenergo een publieke kapitaaloperatie voor ongeveer 80 miljoen euro. Door de financiële crisis moest deze kapitaaloperatie afgeblazen worden. Dat was de eerste tegenslag. Toch wees alles erop dat de activiteiten van het bedrijf veelbelovend waren voor het Vlaamse groene-energielandschap, op voorwaarde dat zij verder konden worden uitgebouwd met bijkomende investeringsmiddelen.

PMV investeert in bedrijven en projecten die belangrijk zijn voor de toekomst van de Vlaamse economie. Vanuit die positie heeft PMV, na een juridisch-financiële due diligence die door professionele partijen is uitgevoerd, aan de hand van haar financiële en maatschappelijke maatstaven via een financiering voor een bedrag van 10 miljoen euro het bedrijf de nodige ademruimte willen geven alsook haar traditionele hefboomfunctie voor privaatkapitaal willen vervullen, in opvolging van andere private investeerders die op dat moment of kort voordien waren ingetreden.

PMV neemt haar investeringsbeslissingen autonoom. Daarover wordt geen overleg gepleegd met de Vlaamse Regering. Zoals over al haar activiteiten, rapporteert PMV over de evolutie van de investering in Thenergo, zij het binnen de wettelijke en contractuele grenzen die zij daarbij moet naleven.

De investeringsmaatschappij is natuurlijk zeer bezorgd over de situatie van Thenergo en volgt die op de voet. Rekening houdend met de complexe beurscontext tracht zij actief te zoeken naar een globale oplossing voor het bedrijf. De Vlaamse Regering noch ikzelf kan daarin optreden.

De moeilijke situatie van Thenergo doet zich vooral voor op het vlak van de wkk-certificaten. De problemen die de dalende marktwaarde van de wkk-certificaten veroorzaken voor de exploitanten zijn gesignaleerd aan PMV bij het begin van deze legislatuur. Intussen heeft de Vlaamse minister van Energie de situatie laten analyseren door het Vlaams Energieagentschap en de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (Vreg). Als gevolg van het grote succes van wkk-installaties, is er een overaanbod ontstaan van certificaten, waardoor hun waarde daalt. Bedrijven als Thenergo, die sterk investeerden in wkk, worden dus geconfronteerd met lagere inkomsten uit de verkoop van de certificaten.

Omdat dit een algemene problematiek betreft, wordt binnen de regering op dit moment op initiatief van de minister voor Energie een oplossing besproken die de investeerders in wkk opnieuw een voldoende positief investeringsklimaat moet bieden. Als de productie van wkk-installaties achteruit zou gaan, is dit natuurlijk geen goede zaak voor het Vlaamse energie- en klimaatbeleid. Het is de bedoeling om in 2010 een aandeel van 19 percent van onze elektriciteitsproductie uit wkk te halen.

Een tweede oorzaak voor de toestand waarin Thenergo zich momenteel bevindt, heeft te maken met jatrofa. Er werden belangrijke investeringen gedaan in het ontwikkelen van jatrofaplantages en installaties die werken op bio-olie. Jatrofa werd wereldwijd lange tijd gezien als een beloftevolle techniek voor de productie van bio-olie. Op heden heeft men deze investeringen afgeschreven, en dit heeft uiteraard een financiële kost tot gevolg. Goodwill op overnames uit het verleden zoals de firma Leysen en de Duitse activiteiten, werd afgeschreven om de echte potentiële rendabiliteit van deze activiteiten juist in de boeken weer te geven. Het project Binergy, waarvoor vorige week bescherming tegen schuldeisers werd aangevraagd, is een wkk-centrale gebaseerd op biogas dat gewonnen wordt uit organisch afval. Het is een grote biomassacentrale die momenteel in de opstartfase zit en waarvoor additioneel werkkapitaal nodig is.

Ik heb rationeel de belangrijkste oorzaken van de globale problematiek bij Thenergo en de uitdagingen waar Thenergo vandaag voor staat, opgelijst. Thenergo is en blijft een belangrijke energieleverancier met belangrijke operationele installaties in Vlaanderen die een significante cashflow voortbrengen. Het bedrijf draagt in de vorm van een hoge schuldgraad de gevolgen van dalende elektriciteitsprijzen en kampt met de consequenties van de overnameproblematiek. Ik heb rationeel de oorzaken opgelijst. We blijven dat vanuit de PMV verder opvolgen en we bekijken hoe deze situatie samen met een aantal andere kapitaalverstrekkers kan worden rechtgetrokken.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, minister, ik zal genuanceerd proberen te blijven, al was het maar omdat wat we hier behandelen, beursgevoelig is en een weerslag zou kunnen hebben. Hoewel, de pers is niet bepaald massaal aanwezig, maar je weet maar nooit wie er allemaal meeluistert.

Minister, uw analyse is correct. De problemen werden mede veroorzaakt door het Jatrofaproject. Ook het Duits overnameverhaal is een belangrijke oorzaak. Zoals u terecht aangeeft, heeft de algemene crisis het ophalen van bijkomend kapitaal bemoeilijkt. Dat geef ik allemaal toe. We moeten nu naar een oplossing zoeken. Die oplossing heeft onze goede collega gezocht in het verkopen van een divisie of een dochter waardoor het cashprobleem tijdelijk van de baan zou zijn. Laat ons hopen dat dat een gunstig effect heeft.

Ten gronde, minister, volg ik u minder als u zegt dat het bedrijf mede in de problemen is gekomen door het ontwaarden van de wkk-certificaten. Dat is wel zo, maar dat is het probleem van de groene markt in het algemeen. Die heeft niet echt marktconform gewerkt. We hebben met het wkk-certificatenstelsel een verdekt subsidieverhaal opgezet en dat is zich nu aan het wreken. Omdat veel mensen en bedrijven zin krijgen in het produceren van groene stroom, ontwaarden de wkk-certificaten. Dat is een logica van de dingen zoals ze werden geconcipieerd. U zegt nu dat u het stelsel van de wkk-certificaten grondig zult herdenken met minister Van den Bossche. Ik raad aan om dat inderdaad snel en grondig te doen en een alternatief uit te werken dat wel marktconform is en dat tegen dit soort stoten bestand is, want het is eigenlijk een marktcorrectie.

Ik blijf geloven in de kracht en de mogelijkheden van onze groenestroomproducenten, maar ik geloof niet in het kunstmatig subsidiëren ervan.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik heb alle begrip voor het feit dat u niet alles uit de doeken kunt doen. Het is belangrijk, zoals de heer Penris en de heer Bothuyne hebben gezegd, dat we zulke bedrijven blijven stimuleren, al was het maar om onze doelstellingen tegen 2020 te halen. Dan moet 13 percent van onze energie hernieuwbare energie zijn. We kunnen dus alle middelen gebruiken om die doelstellingen te halen.

U zegt dat minister Van den Bossche het systeem van de wkk-certificaten zal herbekijken. Een aantal weken geleden is er nog een debat gevoerd in de plenaire vergadering over de groenestroomcertificaten in het algemeen. Het is belangrijk dat we naar een gedifferentieerd systeem gaan voor de certificaten en dat de waarde ervan nauwer zou aansluiten bij de reële meerkosten van het opwekken van groene stroom. Het kan niet gewoon een subsidievehikel zijn. Als we naar een nieuw systeem gaan, is het belangrijk dat we de aangegane contracten behouden. Dat heeft de heer Penris niet toegelicht. Het kan niet zijn dat we ten aanzien van mensen die in het verleden inspanningen hebben gedaan en beloftes hebben gekregen voor 15 tot 20 jaar, die beloftes niet zouden nakomen. Het is absoluut noodzakelijk dat er een nieuw systeem komt waar andere voorwaarden gelden, en het niet enkel om een subsidievehikel gaat. Dat zullen we bij minister Van den Bossche aankaarten.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Watteeuw werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■